

STARÉ A KRAJOVÉ

odrody a ich využitie

1. 'Ananásová reneta'

synonymum:

Ananaska

pôvod: Holandsko/Belgicko **plody:** malé až stredne veľké (150 g)

zber: November, vydrží do Februára

chut': veľmi šťavnatá, výborná, s ananásovou vôňou

spracovanie: stolové jablko, vhodné na vývoz, výroba muštov

+: dobrý opelovač, zaujímavé plody

-: trpí rakovinou, červivosťou, vyhľadávaná škodcami, náchylná na mráz

2. 'Antonovka'

pôvod: Rusko **plody:** stredne veľké, veľké (200 g)

zber: v polovici septembra, konzumné v októbri, max do Vianoc, neskôr múčnatie

chuť: príjemne kyslá, šťavnatá, plody intenzívne voňajú

spracovanie: všestranné kuchynské spracovanie

+: vhodná do drsných polôh, nenáročná, odolná voči chorobám, pravidelná úroda

-: plody ľahko padajú - vznik odpadového ovocia

3. 'Astrachán biely'

pôvod: Rusko **plody:** stredné (140 g)

zber: koniec júla – začiatok augusta, neskôr múčnatie

chuť: jemne šťavnatá, osviežujúca

spracovanie: stolové jablko na priamy konzum

+: nenáročná, samosprašná

-: vydrží len 2 týždne, plody múčnatejú, červivosť

4. 'Batul'

synonymum:
Sedmohradské

pôvod: Rumunsko **plody:** stredné (200 g)

zber: koniec septembra, konzumné v novembri, vydrží do februára

chuť: jemne šťavnatá, príjemne nakyslá

spracovanie: sušenie

+: nenáročná na polohu a pôdu, odolná voči mrazom, uspokojivá plodnosť

-: náchylná na dopravu

5. 'Baumannova reneta'

synonymum:

Baumanka

pôvod: Belgicko **plody:** stredné až veľké (350 g)

zber: polovica septembra, konzumné v decembri, vydrží do apríla

chuť: kyslo – sladká, málo šťavnatá, aromatická

spracovanie: všestranné spracovanie

+: dobrý opelovač, samoopelivá, dobre znáša rez

-: trpí chrastavosťou a červivosťou plodov

6. 'Blenheimská reneta'

synonymum:

Orange Pippin

pôvod: Anglicko – náhodný semenáč **plody:** veľké až veľmi veľké (500 g)

zber: polovica októbra, konzumné v decembri, vydrží do apríla

chuť: výborná, šťavnatá, korenistá chuť

spracovanie: výborné stolové a tržné jablko, kuchynské spracovanie, sušenie

+: dobrý opelovač pre viaceré odrody

-: náročná odrody, trpí neskorými mrazmi

7. 'Boikovo'

synonymum:

Bojčák

Bojča

pôvod: Nemecko **plody:** stredné až veľké (300 g)

zber: čo najneskôr – od polovice októbra, konzumné vo februári, vydrží do júla

chuť: mierne kyslá, korenistá, dobrá

spracovanie: stolové a tržné jablko, kuchynské spracovanie, sušenie, mušty

+: otužilá, odolná, nenáročná, veľmi dobrý opelovač

-: v uzavretej polohe trpí chrastavosťou, škodcami

8. 'Boskoopské'

synonymum:

Kožovka

Kožúšok

pôvod: Holandsko **plody:** veľké (300 - 500 g)

zber: od polovice októbra, konzumné: február- marec, vydrží do mája

chut': veľmi šťavnatá, nakyslo - korenistá

spracovanie: priamy konzum, kuchynské spracovanie, sušenie, mušty

+: dobrý opel'ovač, dlhá skladovateľnosť

-: chúlостivé kvety, plody môžu praskať, trpí voškami

9. 'Citrónové zimné'

synonymá:

Citrónovka

Citrónka

pôvod: neznámy **plody:** stredne veľké

zber: od polovice októbra, konzumné v decembri, vydrží do apríla i dlhšie

chuť: kyslejšia, podradnejšia

spracovanie: muštovanie, marmelády a lekvár

+: darí sa jej všade, dlho vydrží byť šťavnatá - nevädne

-: podradnejšia chuť

10. 'Coxova reneta'

synonymum:

Kokska

pôvod: Anglicko **plody:** stredné (220 g)

zber: od polovice októbra, skoro obraté vädnu, konzumné v novembri, vydrží do febr.

chut': šťavnatá, sladko- aromatická, znamenitá, považovaná za najchutnejšie jablko

spracovanie: stolové jablko, kuchynské spracovanie, mušty,

+: dobrý opelovač, samosprašná, používaná pri získavaní nových odrôd

-: náchylná k rakovine, červivosť plodov,

11. 'Golden delicious'

synonymum:

Žltý delicious

pôvod: Amerika - náhodný semenáč **plody:** stredné (320 g)

zber: koniec októbra, konzumné v novembri, vydrží do apríla

chut': šľavnatá, znamenitá sladko – nakyslá, veľmi dobrá

spracovanie: prvotriedne stolové jablko

+: dobrý opelovač, dužina nehnije, poškodené miesta na plode zaschnú

-: pestovateľsky náročná, trpí chrastavitosťou

12. 'Grávštýnske'

pôvod: Nemecko **plody:** stredné (200 g)

zber: september, konzumné krátko po zbere, vydrží do novembra

chuť: veľmi šťavnatá, aromatická, sladko – kyslá, výborná

spracovanie: výborné stolové jablko, vhodná na mušty, výroba vína a des

+: dobrý opelovač,

-: náchylná na odtlačky, plody padajú, neskorá plodnosť, trpí rakovinou, chrastavitosť, nedoporučuje sa do teplých polôh

13. 'Hontianska končiarka'

synonymum:

Maďarské rozmarínové
Entzovo rozmarínové
Končiarka
Lančičovka
Hontianske

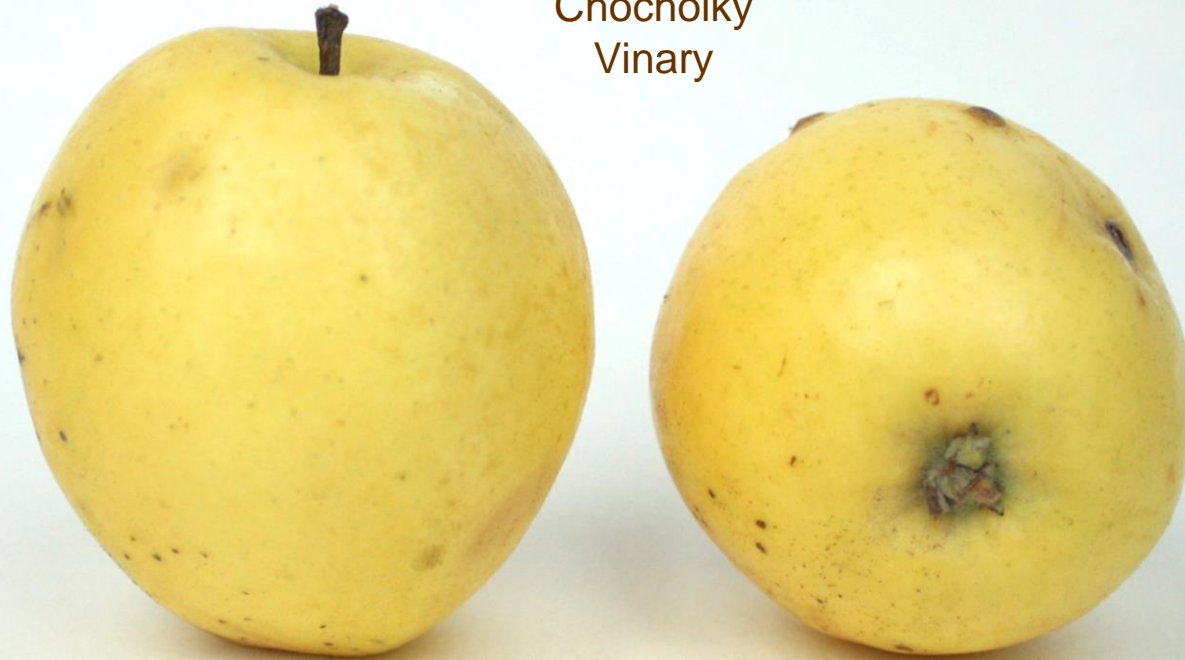

- pôvod:** Slovensko / Maďarsko – región Hont **plody:** stredne až veľké
zber: od polovice októbra, konzumná v novembri, vydrží do mája - júna
chut': šťavnatá, sladká, aromatická, osviežujúca, výborná
spracovanie: dobré stolové jablko, destiláty
+: dlhá skladovateľnosť, rany na plode zasychajú, odolnosť voči mrazom
-: zlý opelovač

14. 'Jadernička moravská'

synonymum:

Limónky
Chocholky
Vinary

pôvod: Česko – región Valašsko **plody:** menšie – stredné (100 g)

zber: október, konzumná v decembri, vydrží do apríla

chut': sladko – nakyslá, vyvážená, bez vône

spracovanie: priamy konzum , mušty, sušenie, povidlá, vína a destiláty

+: vynikajúca kmeňotvorná odroda - podpníky

-: chrastavitosť, múčnatka

15. 'James Grieve'

pôvod: Škótsko – semenáč 'Coxovej renety' **plody:** stredné (250 g)

zber: v polovici septembra, konzumná začiatok októbra, vydrží do novembra

chuť: veľmi šťavnatá, veľmi dobrá, príjemne nakyslá

spracovanie: výborné stolové jablko, mušty, kuchynské spracovanie

+: na polohu a pôdu nie je zvlášť náročná

-: vyhľadávaná voškou krvavou, rakovina,

16. 'Jonathan'

synonymum:

Jonathan Hasbrouck

Jonatánka

pôvod: Amerika **plody:** stredné (330 g)

zber: v polovici októbra, konzumná v decembri, vydrží do mája

chut': veľmi šťavnatá, aromatická, sladko – navinulá, výborná, vonia

spracovanie: kvalitné stolové jablko, mušty, sušenie, kuchynské spracova

+: dobrý opel'ovač

-: veľmi náročná na pôdu a polohu (chladnejšiu s vlhkým ovzduším), trpí chrastavitosťou

17. 'Kalvil červený jesenný'

- pôvod:** Francúzsko **plody:** stredné až väčšie
zber: v polovici septembra, konzumná v októbri, vydrží do decembra
chuť: šťavnatá, dobrá s malinovou príchuťou
spracovanie: stolové jablko, vhodná aj na kuchynské spracovanie
+: zaujímavý vzhľad - zachováva sa kvôli červenej dužine
-: nevýrazná chuť

18. 'Kanadská reneta'

synonymum:

Hranatá teneta

Kmínová reneta

pôvod: Francúzsko **plody:** stredné až väčšie (150 – 450 g)

zber: od polovice októbra, konzumná v decembri, vydrží do apríla

chut': šťavnatá, lahodná, korenistá

spracovanie: výborné stolové jablko, kuchynské spracovanie, mušty, povidlá

+: pri správnom skladovaní patrí medzi najlepšie stolné odrody

-: veľmi náročná, chrastavitosť, chúlolistivá počas mrazov

19. 'Kardinál pásikavý'

synonymum:

Štrúdl'ovka

Šálové

Funtové

pôvod: neznámy **plody:** veľké až veľmi veľké (500 g)

zber: koniec septembra, konzumná za 3 týždne, vydrží do decembra

chut': šťavnatá, osviežujúca, skôr kyslá

spracovanie: obľúbené štrúdl'ové jablko, mušty, vína, destiláty

+: veľké plody

-: plody padajú, náchylná na múčnatku, skoro obraté plody vädnu

20. 'Krasokvet žltý'

synonymum:
Bellefleur žltý

pôvod: Amerika **plody:** stredne veľké (250g)

zber: od polovice októbra, konzumná v decembri, vydrží do marca

chut': jemne šťavnatá, lahodná, sladká s banánovou príchuťou, vonia

spracovanie: výborné stolové jablko, kuchynské spracovanie

+: skorá rodivosť

-: náročná na pôdu a primeranú vlhkosť, chrastavitosť, vošky

21. 'Malinové hornokrajské'

synonymum:

Malinové
Jahodové

pôvod: Holandsko **plody:** stredne veľké (250g)

zber: od polovice októbra, konzumná v novembri, vydrží do februára

chuť: šťavnatá, sladká s malinovou príchuťou, veľmi dobrá

spracovanie: znamenité stolové jablko, kuchynské účely

+: rastie zdravo, otužilá, krásne plody

-: neznáša sucho, nevhodnou skladovateľnosťou stráca chuť

22. 'Matkino'

synonymum:

Nonetka,
Nonnetit

pôvod: Amerika **plody:** stredne veľké (220g)

zber: október, konzumná v novembri, vydrží do februára

chut': aromatická, sladká s korenistou príchuťou

spracovanie: prvotriedne stolové jablko

+: dobre znáša rez, rodí krásne ovocie

-: tvorí mrazové škvrny, červivosť, vošky

23. 'Ontario'

pôvod: Kanada **plody:** veľké (500g)

zber: od polovice októbra, konzumná v januári, vydrží do júna

chut': šťavnatá, príjemne kyslá s korenistou príchuťou

spracovanie: výborné stolové jablko, kuchynské spracovanie

+: dlhá skladovateľnosť – nestráca šťavnatosť

-: v suchej pôde trpí chrastavitosťou

24. 'Parména zlatá zimná'

synonymum:

Anglická parména

Zlatá reneta

pôvod: Anglicko **plody:** stredné (250g)

zber: začiatok októbra, konzumná novembri, vydrží do marca

chut': veľmi šťavnatá, lahodná, sladká - aromatická chuť

spracovanie: výborné stolové, tržné jablko

+: výnosná tržná odroda

-: strom aj plody trpia chorobami a škodcami

25. 'Priesvitné letné'

synonymum:

Jakubky

Sklenky

Sklenené žlté

pôvod: Rusko **plody:** stredné (250g)

zber: koniec júla (na Jakuba), dlho nevydržia

chuť: šťavnatá, krehká, príjemne kyslá s korenistou príchuťou

spracovanie: priamy konzum, kuchynské spracovanie - kompóty

+: prvé jablká, nenáročná, bohato rodí, odolná –mrazy a rakovina

-: plody citlivé na otláčanie, náchylná na choroby, trpí múčnatkou

26. 'Ribstonské'

synonymum:

Ribstonský jadernáč

Zlatá reneta

Ribston Pippin

pôvod: Anglicko **plody:** menšie - stredné (160g)

zber: október, konzumná november, vydrží do apríla

chuť: sladká, výrazne korenistá, výborná

spracovanie: patrí medzi najlepšie stolné jablká, sušenie, kuchynské spracovanie

+: dobre znáša dopravu, výborná chuť

-: trpí rakovinou, plody padajú, červivosť

27. 'Solivarské ušľachtilé'

synonymum:

Šovari

Šovárky

Štepovky

Solnohradské

pôvod: Slovensko – náhodný semenáč pri obci Solivar **plody:** stredné

zber: október, konzumná november, vydrží do marca

chuť: príjemne osviežujúca, sladká, šťavnatá, priemerná

spracovanie: muštovanie, kuchynské spracovanie

+: nenáročná na polohu a pôdu, dožíva sa vysokého veku, odolná voči škodcom

-: potreba zmladzovania koruny – drobné plody

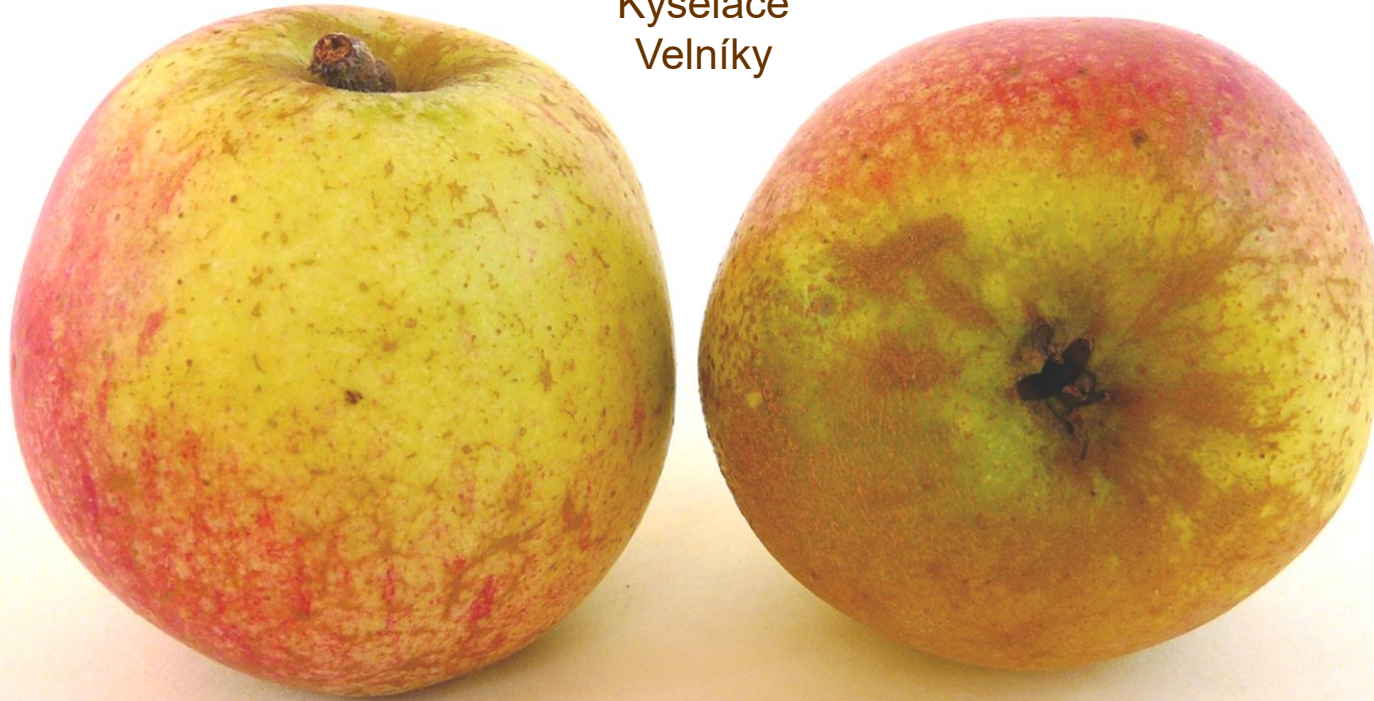
28. 'Strýmka'

synonymum:

Veľká Bohnovka

Kyseláče

Velníky

pôvod: Nemecko **plody:** stredné (150 g)

zber: od polovice októbra, konzumná v marci, vydrží do júla

chut': dosť šťavnatá, príjemne kyslá, tuhá dužina, bez vône

spracovanie: muštovanie, povidlá, vína a destiláty

+: výborná, dlhá skladovateľnosť, v každej polohe, pravidelne plodí

-: plodí neskôr, chrastavitosť, niekedy trpí rakovinou

29. 'Zvonkové'

pôvod: Švajčiarsko – náhodný semenáč **plody:** stredné až veľké

zber: koniec októbra, konzumná v januári, vydrží do mája

chuť: šťavnatá, príjemne kyslá, osviežujúca, dobrá

spracovanie: stolná odroda, sušenie

+: výborná skladovateľnosť, plody nepadajú, nehnijú

-: vyžaduje teplé polohy, málo odolná voči mrazu

30. 'Fándlyho jabloň'

pôvod: Slovensko
Naháč – chránený strom
plody: stredné až veľké
zberateľská rarita

31. Hruškovka 'Birnformigel apfel'

pôvod: Nemecko **plody:** menšie - stredné

zber: koniec októbra, konzumná vo februári, vydrží do mája

chuť: sladká, málo šťavnatá, nevýrazná

spracovanie:???

32. 'Avranšká'

pôvod: Francúzsko **plody:** stredne veľké

zber: koniec septembra - október, konzumná za 1 týždeň, vydrží 2 -3 týždne

chut': šťavnatá, rozplývavá, sladká, príjemne natrpkľá, korenistá

spracovanie: priamy konzum, zaváranie

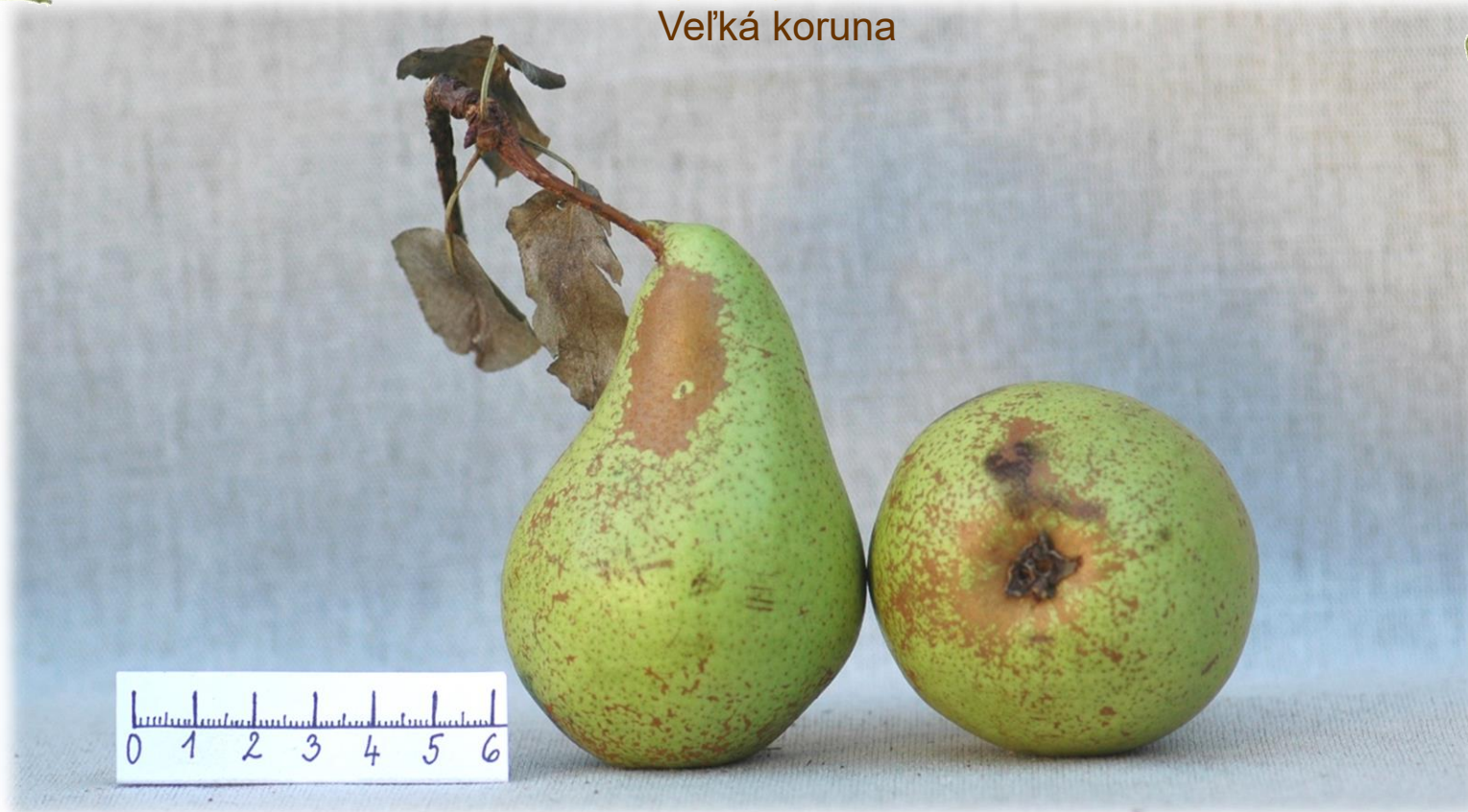
+: krásne plody, otužilá,

-: vydrží krátko,

33. 'Boscova flaša'

synonymum:

Veľká koruna

pôvod: Francúzsko – náhodný semenáč **plody:** veľké (500 g)

zber: koniec septembra - október, konzumná za 2- 3 týždne

chut': veľmi šťavnatá, kyslo- sladká, korenistá, výborná

spracovanie: výborná stolná odroda

+: patrí k najchutnejším odrodám, dobre znáša prepravu

-: málo odolná voči mrazom, náročná na prostredie

34. 'Dielova maslovka'

pôvod: Belgicko – náhodný semenáč **plody:** veľké, ťažké (500 - 700 g)

zber: začiatok októbra, konzumná v novembri, vydrží do decembra

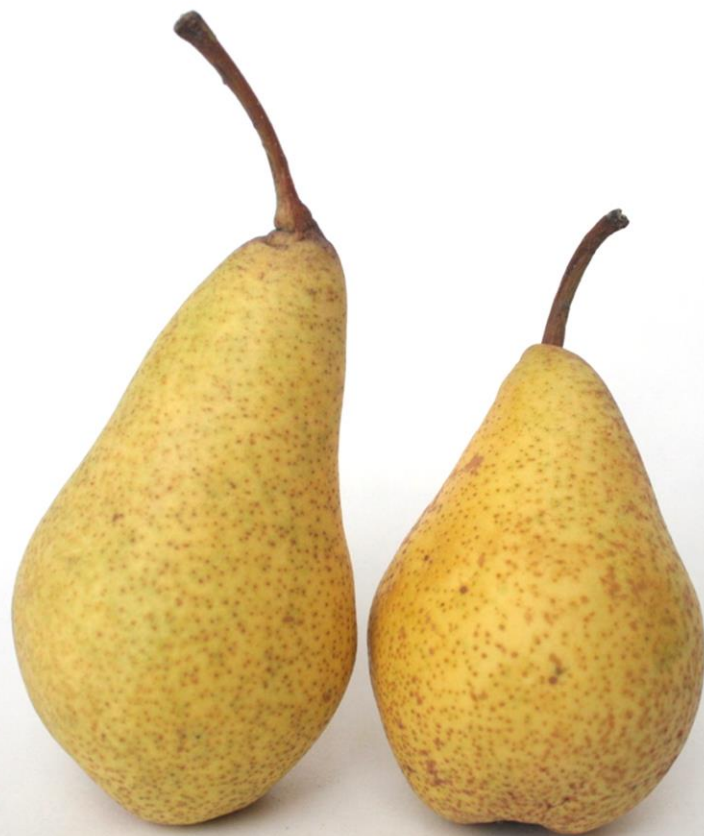
chuť: veľmi šťavnatá, maslová, rozplývavá, jemne korenistá, výborná

spracovanie: výborná stolná a trhová odroda

+ patrí k najobľúbenejším odrodám

-: náchylná na plesne, dozrieva postupne

35. 'Dvorná maslovka'

pôvod: Belgicko **plody:** stredné (180 g)

zber: začiatok októbra, konzumná v novembri ,max. do decembra

chut': veľmi šťavnatá - maslová; výborná, korenistá

spracovanie: priamy konzum

+: odolnosť voči mrazu a chorobám, pevné stromy vzdorujú vetru

-: zlý opeľovač

36. 'Hardyho maslovka'

pôvod: Francúzsko **plody:** stredne veľké (320 g)

zber: pretrháva sa v septembri, konzumná po 10 dňoch, vydrží do októbra

chuť: veľmi šťavnatá, jemne zrnitá, sladko – korenistá, výborná

spracovanie: priamy konzum

+: patrí k najobľúbenejším odrodám

-: bujný vzrast, neskorá plodnosť

37. 'Charneuska'

pôvod: Belgicko **plody:** stredné veľké

zber: koniec septembra, konzumná o 2. týždne, vydrží do konca októbra

chuť: šťavnatá , výborná korenistá chuť

spracovanie: kuchynské spracovanie , zaváranie, sušenie

+: dobre znáša dopravu, odoláva chorobám, rodí skoro a dobre

-: nevhodná do inverzných polôh, citlivá na nízke teploty

38. 'Konferencia'

pôvod: Anglicko **plody:** stredne veľké

zber: od polovice septembra, konzumná po 10 - 14 dňoch, vydrží do Vianoc

chuť: šťavnatá, sladká, jemne korenistá, veľmi dobrá

spracovanie: priamy konzum

+: skoro a pravidelne plodí

-: hrdzavosť, krátka konzumná doba

39. 'Krivica'

pôvod: Francúzsko – náhodný semenáč **plody:** veľké (500 - 700 g)

zber: od polovice septembra, konzumná v novembri

chuť: šťavnatá, sladká, jemne korenistá, výborná

spracovanie: stolná, trhová odroda

+: odolná voči plesni a mrazom, skorá a hojná plodnosť, nenáročná

-: niekedy mdlá chuť

40. 'Lucasova'

pôvod: Francúzsko **plody:** stredne veľké (250 g)

zber: od polovice októbra, konzumná november, vydrží do januára

chuť: veľmi šťavnatá - rozplývavá; výborná ,sladko a príjemne kyslá

spracovanie: priamy konzum, trhová odroda

+: bohatá úroda,

-: slabá odolnosť voči mrazu, málo odolná proti škodcom, zlý opelovač

41. 'Merodova maslovka'

pôvod: Belgicko - semenáč **plody:** stredne veľké (180 g)

zber: polovica septembra, konzumná za 2 týždne

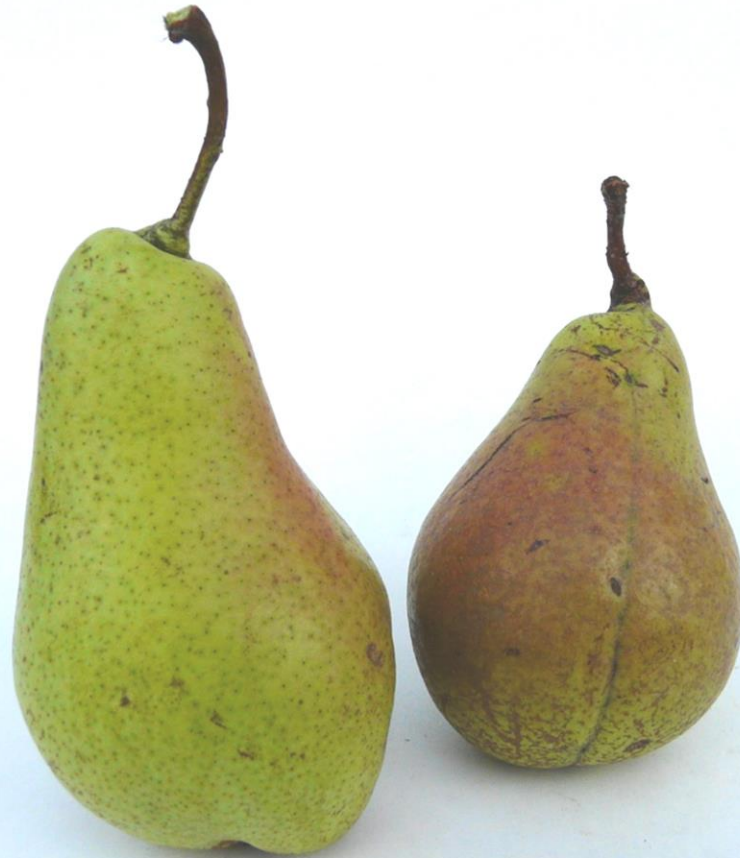
chuť: veľmi šťavnatá, zrnitá; chuť je dobrá - sladká - jemná

spracovanie: priamy konzum, trhová odroda

+: bohatá úroda, odolnosť voči mrazu, nenáročná, odolná proti škodcom

-: zlý opeľovač

42. 'Pastornica'

pôvod: Francúzsko **plody:** veľké (300 g)

zber: začiatok októbra, konzumná od novembra, vydrží do februára

chut': stredne šťavnatá, dobrá, sladko - príjemne kyslá (navinulá)

spracovanie: kuchynské spracovanie, sušenie, trhová odroda

+: bohatá úroda, odolná proti škodcom, prispôsobivá podmienkam

-: zlý opelovač , plody z horších stanovišť bývajú trpké

43. 'Williamsova'

pôvod: Francúzsko **plody:** veľké (200 g)

zber: koniec augusta , konzumná od septembra

chuť: veľmi šťavnatá - rozplývavá; výborná , sladká , jemne korenistá

spracovanie: kompóty, destiláty

+: bohatá úroda, dobrý opelovač,

-: vyžaduje teplé južné polohy, málo odolná voči mrazu a škodcom

Použitá literatúra

Malík, Cifranič 1959: Ovocný sortiment Slovenska

Říha 1919: České ovoce díl III: Jablka

Říha 1937: České ovoce díl I: Hrušky

Szalatnay, Kellerhals, Frei, Müller 2011: Früchte, Beeren, Nüsse

Tetera a kol. 2006: Ovoce Bílych Karpat

Vanek 1945: Lidová pomologie I. 100 jablek

Foto odrôd: Zuzana Ištvánová

Foto: Priesvitné letné: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Yellow_Transparent.jpg

